

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиція місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

В службі жидів.

Розправи, що вели ся в п'ятницю (30 цвітня) в парламенті віденським над наглим внесенєм соціального демократа, жид Феркавфа, в справі розв'язаних організацій служби залізничної, дали наглядний доказ, що нинішній рух соціально-демократичний знаходить ся цілком в руках жидівських. Жиди суть організаторами, опікунами і керманічами сего руху. Організаторами о стільки, що беруть з робітників тяжко запрацьований гріш будьто на організацію товариств робітничих, а на ділі як винагороду за свої труди. Опікунами о стільки, що піддержують сей рух в своїй прасі, а керманічами д'ятого, щоби робітничий рух відвернути від капіталу, а звернути его проти суспільности християнської, іменно проти всякої посілости земельної.

Нам суть соціалізму була давно зв'ясна. Ми бачили докладно, що се є ростинок пересаджена з чужини на нашу почву, також і галицьку, п'ячно плекана а стремляча головню до розстрою суспільности посредством космополітизму і безвіроїсповідности. На зверх покриває ся соціалізм фразою, мов-то він має оборонити робітника перед визиском із сторони капіталу і працьоподателів; у внутрі, в есенції своїй, є він средством до розкладу, до анархії. В тій цілі поставили соціалісти тезу, що всяке посіданє нерухомих, всяка власність земельна, суть простим окраданєм суспільности, а чоловік має право лише до того, що заробить своїм трудом. Консеквенція з того така, що землю належить розділити межі всіх по

рівній часті, але капіталу, яко предмету нажитого трудом (хоч-би навіть ошущством і лихвою), не вільно тикати. Прочитайте собі розправу американського соціаліста, Жоржа, під заголовком «Fortschritt und Armuth» — там подиблете тую стару теорію Прудона в новій формі. Там она розведена мов-то науково, щоби оправдати нинішній рух і змаганя соціальної демократії.

Др. Феркавф, протестуючи проти розв'язання організацій робітників залізничних, не умів сказати, що ці організації мали на цілі, нести матеріальну поміч робітникам, бо такої помочи згадані організації робітникам не подавали. Він нарікав лише на сам факт розв'язання сих організацій, бо розв'язанєм таким підорвано пропаганду соціалізму межі робітниками залізничними яко такими, що мали служити соціалізму. Позорно плакав він на те, що робітники залізничні перетяжені службою за малу винагороду; що живуть в нужді та що не мають виглядів полічити свою долю. Але тим плачем хотів він лише закрити підпольні цілі організацій робітничих, цілі, що з переворотом суспільним суть ідентичні.

Добру відправу дав ему антисеміт Аксман. Він розкрив дійсні наміреня організацій робітничих, виказавши, що робітники платять річно до 60.000 зр. на те, щоби удержувати стрейки, а притім пропагаторів і керманічів соціалізму, якими суть переважно жиди. Просьби робітників о матеріальну поміч на случай недуги або каліцтва, відкидає управа організацій а limine, а кровавий гріш з'уживає виключно на цілі пропаганди і витворення сторонництва політичного. Тому і стало

ся, що значна частина робітників віденських пізнала ся в найновіших часах на тім обмані і не лише відступила від соціалізму, але і стала антисемітскою д'ятого, бо зрозуміла, що організацію ту використовують жиди для своїх анархістичних цілей.

Що жиди суть керманічами соціалізму, се не підлягає ніякому сумнівові. Газета «Przyszłość», орган національного сторонництва жидів галицьких, в артикулі: «Пята курія, соціалісти і жиди», обговорюючи послідні вибори, признає сама, що ціла агітація — отже і в Галичині — є роботою жидівською, а цілею єї є, «розстроїти через знищенє національних чувств і релігійности християнські держави і народи». Християнський пролетаріят, систематично туманений через жидами плачених агітаторів, має стати тараном, котрим жидова має розбити весь лад суспільний. «Сих робітників треба організовати під прапором «червоного прапора», а на чолі їх — каже «Przyszłość» — стане жид. Найприйде що схоче, щоби прийшло лише щось нового а не прийшов антисемітизм. Д'ятого будемо (жиди) союзниками, вождами і жовнірами соціальної демократії без огляду на те, які відносини витворять ся на будуче межі нами (жидами) а соціалістами».

Що і наші агітатори соціалістичні в Галичині стоять на вівсі жидівським, се річ певна. На провіренє сеї правди можна би навіть навести імена і суми. А задача їх лежить в тім, щоби з'організувати пролетаріят селянський і міський. Вождами їх суть всякі Еленбогени і Діаманти під верховною властю Адлера віденського. За поїздки свої в різні сторони Галичини, на ві-

„Хустина“ Тараса Шевченка.

Причинок до генези поезій Тарасових.

Написав
Др. Кирило Студинський.

Поміж творами Шевченка находимо дві поезії означені одним і тим самим заголовком «Хустина». Перша з них, як се доказав О. Кониський¹⁾, писана в р. 1841, друга в р. 1847.

В першій «Хустині» (У неділю не гуляла — на шовк заробляла) тішить ся бідна сирота-дівчина, що дарує чумакови мережану хустиночку, що:

«Здивують ся вранці люди,
Що в сироти хустка буде
Мережаная, мальованая!»

А чумак поганяє в той час чужі воли, їде з за Лиману з чужим добром, плаче на свою долю, згадує про свою любов дівчину, журить ся, чи не одружили єї з ким иньшим. Чи «нудьга небесипуща» звалила его з ніг, чи то люди наробили йому молодому, досить, що чумак не доїхав до дому, не діждав ся побачити свою любов дівчину. Чумаки похоронили его в полі, поставили над ним хрест. Поет кінчить:

«А деж тая мальованая
Шитая хустина?
А деж тая веселая
Дівчина-дитина?»

¹⁾ Ол. Кониський: «Проба улаштування хронології до творів Т. Шевченка», стр. 8 і 20

На новому хресті хустку
Вітер розвіває,
А дівчина у черницях
Косу розплітає...²⁾

Поезію ту порівняв Ол. Колесса з народними піснями і доказав, що она єсть «мозаїкою, зложеною з самих народних мотивів», що однак поет умів в тім стихотворі «поодинокі зразки людової поезії по мистецьки викинути, не змінюючи людового їх духа, умів пронизати їх своїм глибоким, щирим, гуманним чувством, осявітити блеском свого таланту поетичного, та перетопити єї мотиви в прегарну артистичну цілість».³⁾

Ол. Колесса замітив також, що з сею «Хустиною» дуже близько споріднені дві чумацькі думки Тараса «Ой не пють ся пива-меди» і «У неділеньку та ранесенько», котрі рівнож оперті на народних мотивах.⁴⁾

Помилув ся д. О. Колесса тільки в своїм домислі, що «Хустина» Шевченкова писана в р. 1844, коли то після его гадки «Шевченко почав звертати глибоку увагу на хиби суспільного ладу, що ділить людей на мимовільних неграбів кривдників і покривджених, на панів і богачів та наймитів «голоту»».⁵⁾

²⁾ «Кобзарь» вид. у Львові 1894 р. Ч. I. стр. 11—13.

³⁾ Зоря з р. 1892. ч. 14 і 15 в статті: «Дві малознані поезії Т. Шевченка. Де що про вірші «До сестри» і «Хустина» стр. 295

⁴⁾ Тамже, стр. 295.

⁵⁾ Тамже, стр. 276.

Аргумент сей, коли поминемо докази Ол. Кониського, хоть би й для того не тривкий, що Шевченко вже в своїх «Гайдамаках» печ. в р. 1841 звернув був дуже глибоку увагу на ті хиби суспільного ладу, про які згадає д. Колесса а і сам д. Колесса признає дальше, що в тому чумакови наймиті в поезії «Хустина» немов на ново віджив тип давнійше ще вилел'яний в душі поетовій, гайдамака Ярема, наймит попи-хач, для котрого, як і для сего чумака любодівчина була одинокою відродою.⁶⁾

До заміток д. Колесси над генезою сеї «Хустини» додав би я хіба то, що верші Тараса:

На новому хресті хустку
Вітер розвіває...

нагадують нам поезію Метлинського «Кладовище», де

«Дивлють ся з неба ясененько срібні зірки;
Мають-біліють над могилками хустки.
В тих могилах попід чорними хрестами
Труни та труни все з козаками з молодцями...»⁷⁾
або впрост поезію Маркевича п. з. «Платки на козацьких крестах»⁸⁾, під котрою вражієм написане «Кладовище».

⁶⁾ Тамже, стр. 295.

⁷⁾ Думки і пісні та ще де що Амвросія Могили. Харьков 1839. стр. 48.

⁸⁾ Подаю сей невеличкий стихотвір Маркевича в оригіналі:

«Там гдѣ сномъ убитымъ спять
Наши козаки,
На крестахъ у нихъ висять
Съ каймами платки;

ча, беруть они свої дієти. На словах плачуть і они на нужду селянську, але голова цілї їх зовсім инакша, та сама, про котру ми висше згадали. В потребі плачуть они і над угнетом Руси, але сей плач — то лише средство агітаційне. Пос. Аксман, в річї своїй проти Феркавфа згадав і про тероризм, якого уживають ті мнимі «борці за свободу» при своїй агітації. Такий тероризм проявляв ся і у нас. При виборах з V. курії стероризовано дра Леховського, а і наші декотрі посла одержали письма з погрозами смерті з того самого жерела. Всюди однакова тактика. Але в виду тих фактів належало би надїяти ся, що суспільність руска прозрівши, скоро возьме ся за радикальну санацію ново втворених обставин посеред нашим селянством. Средством до такої санації може бути лише щира опіка над т. зв. «мужиком» і дбане про поправу его долї. Соціалїзм рад би у нас втворити пролетаріят селянський, позаяк бідний пролетаріят надаєсь лучше до переворотів. Нашим старанем мусить бути проте економічна поміч для того селянства, щоби «мужик» не понав в напасть соціалістичних агітаторів.

Вісти політичні.

В неділю по полудни повернув Цісар Франц Йосиф з Петербурга до Відня. Народи Австрії, що з устїхою і вдоволенем приймали вісти о сьвітлїм прийнятю свого Монарха за границями краю, витають его щасливий поворот щиросердечними чувствами найвишого поважання і щирої любови. Ся подорож, в нинїшній непевній ситуації, стала ся одиноким, певним жерелом загального успокоєня, бо рішучо потверджує одностунність на Вєходї інтересованих держав а іменно в тім зглядї, що мир мусить бути удержаний, хоть би з пожертвованєм власних користей.

В днї 1. мая було у Відні 63 робітничих зборів і всі перейшли спокійно. На всіх зборах ухвалено домагати ся загального рівного права виборчого, осьмогодинної праці і злуки соціальної демократії.

Партия бар. Дінавлього має на найблизшій засіданю Ради державної поставити внесенє, щоби законодавство народних шкіл віддати кравевим Соймам.

З Греції: Грецькі дневники витають приязно новий кабінет. Двох нових міністрів Теотокіє і Теаматос удали ся до Фарсальос, щоби розслідувати стан грецької армії. Новий кабінет кладе собі за задачу, реконструкцію армії. В Царгородї одержано вість, що Греки цілковито залишають оборону пристани Вольо, сподїють ся тут також, що рішача битва не наступить

під Фарсальос але під Домокоє, що лежить 3 милї від Фарсальос. На морю: Чотири грецькі кораблі пробували на ново бомбардувати Превезу, але не зробили ніякої шкоди. З Епіру надходять не инші вісти як тільки, що Греки там завертають ся.

З Ради державної. На засіданю дня 30. цвїтня в п'ятницю поставило правительство проект устави о викупи державою залїзничїх львівско-белескої. — Переважну часть засідання заняла дебата над наглим внесенєм соціалїстів в справі розвязання заводових організацій колїярів. Внесенє то мотивував соціалїст Феркавф (з Чех) і назвав розвязанє тих організацій задивляючим актом самоволї правительства. Полїтика соціалїзна в Австрії полягає головню на підюджуваню поліції против соціалістичних організацій. Панове міністри не мають понятя о тім, що дїє ся на сьвітї, они заклепили ся в тісних понятях війскових або польско-галицьких. На уїмненє віцепрезидента Абрагамовича, щоби бесїдник не відбігав від річи, відповів Феркавф, що соціалїсти не дозволять наложити собі намордників колїєвої анкети, бо не обходять его зовсім науки ані соціалїзна політика. Давиїше мала служба приятиїші відносини, коли на чолї заряду колїєвого стояв др. Білінський, бо він був перед тим професором економії, отже мусїв займатися наукою господарства суспільного і соціальною політикою. Тим то др. Білінський не міг робити так фальшивих кроків як хто инший, що не має понятя ані о економії ані о соціалїній політиці. Не всі може знають, в який спосіб генерал Гутенберг став міністром державних залїзниць. О тім поговорить бесїдник пізїїше, а тепер ніхто не сумніває ся, що генерал той не принїс з собою знання річи. Погляди его не сягають поза касарню, а если виїс що нового, то хіба тон касарняний. Гр. Баденї не є Бісмарком, але й Бісмарк пошпортав ся о стан виїмковий, Баденї пошпортає ся о що иншого. Поки що приготує ся в Австрії політика тероризму против робітників, але они не боять ся того, бороли ся з більшими силами, а прецінь побїдили й тепер мусять побїдити.

Дискусія була дуже довга і дала причину до горячої полеміки межі соціалїстами і антисемітами. Остаточню внесенє відкинує. Ліберали німецькі покинули систем обструкційний; не піддержали навіть внесенє о поїменне голосованє.

През. мін. гр. Баденї заявив в довшім виводї, що розвязанє організацій колїєвої було коначним, бо організація, віддана соціалістичним тенденціям, могла стати небезпечною для держави. Приготовлювано іменно стрейк колїєвий. Бесїдник представив історичний розвій колїєвої організації, котра повстала з хвилею колїєвого конгресу в Ціріху в р. 1893. Баденї заявив ся рішучо против утворєня осїбної комісії для того внесенє.

Пос. Тузель (з стор. кат.-людового), з за-

воду кондуктор колїєвий, спротивив ся внесеню соціалїстів і виказав, що розвязані організації заводові ніколи не починали навіть фахової діяльності, тільки розполїтикували своїх членів і шірвали їх в вир соціалістичної агітації.

Антисеміт Аксман (субект гандлевий) критикував остро розвязані організації і закидав соціалїстам, що живуть з крайцарів робітників; кождий з тих бідаків мусить платити 45 кр. місячно. Пос. Феркавф перериває: Вас злостить, що ті гроші не поплили до антисемітського фонду виборчого — а пос. Тузель відповідає: І ви (т. з. соціалїсти) не ужили тих грошей на чесні ціли але на творенє синекур (соціалїсти підносять великий крик). Пос. Аксман говорить далї, що з тих залїзничих організацій мали соціалїсти приваймні 60.000 зр. річного доходу, а бідний робітник в разї нещастя не мав з них найменшого хїсна.

Пос. Крек (словєтський клер.) виступив остро против соціалїстів і їх праси. На то, щоби виходили відбурюючі письма і щоби громада дармоїдів могла провадити вигідне жите, витуманює ся від робітників кривою запроцьований грїш. (Верєск серед соціалїстів і оклики «іфе!») Розвязані соціалістичні організації були тільки по то, щоби пронагувати матеріалістичні погляди на сьвіт і ненависть до релїгії. Соц. Бернер кличе: А іага stolae? Словєнець Шустерчіц: Що жид може говорити про іага stolae!

Соц. Шраммель перечить, будьто би провадирі соціалїстів мали великі доходи і закинув антисем. Гессеманови, що то він власне займає численні синекури і жие з гроша публічного. Пос. Гессеман: Знов ті самі брехні. — Антисем. Прохаска: Хто би вдавав ся з ними в диспуту, шкода слів. Пос. Шраммель виводить далї, що нинї всі живуть з гроша робітничого, князі, графи, барони... — Антисеміти переривають: А жиди? Шраммель: Ротшїльд і Гутман також, але також панове антисеміти. Ото такий п. Ведраль (антисеміт) мав яко робітник 8 зр. тижнево, а нинї їздить фіякрами. Звідкиж він бере гроші, — як не від робітників або поїв. (Галас на лавах антисемітських).

Пос. гр. Штірг (ліберал) заявив ся за наглячостю внесенє соціалїстів і домагав ся вибору осїбної комісії для розслідуєня всіх внесень, що містять в собі критику урядової адміністрації.

В голосованю відкинує наглячість внесенє соціалїстів 179 голосами против 134.

Відтак відчитано три внесенє о поставленє міністрів в стан обжалованя. Одно з тих внесень поставив ліберал пос. Функе, друге німецький народовець Кайзер, третє Шенерер. Провідник німецько-народового стонництва др. Штайнвєндер не хотїв підписати того внесенє і тому мусїв зложити провід партії. Відмовили своїх підписів посла ліберальної більшої власно-

От се все, що мав би я додати до основних впрочім заміток д. Ол. Колесси над раньше писаною «Хустиною», а мої дальші замітки посвячу гєнезі «Хустини» Т. Шевченка, писаної в р. 1847. Щоби однак не повтаряти частїїше уступів сего стихотвору Тараса, я позволю собі подати его в цілости. Тарас пише:

«Чи то на те Божя воля?
Чи така її доля?...
Росла в наймах, виростала,
З сиротою покохалась.

Дубъ подгнилъ, полвѣка стоя;
Принесется-ль вѣтеръ воя:
Вольно зашумитъ,
Въ ткань упрямо, буйно дышетъ,
Крестъ разшатаной колышетъ
И объ гробъ стучитъ.

Да бывало мы враговъ
Гонимъ по степяхъ,
Какъ Подкова средъ полковъ
Мчался на коняхъ.
Весело тогда намъ было,
Сердце лишь войною жило;
Что-жъ теперь, козакъ?
Каждый помыкаетъ нами...
Вѣтеръ на крестахъ платками
Машетъ точно-жъ такъ.»

«Українські мелодії» Соч. Ник. Маркевича. Москва 1881. стр. 11.

Неборак, як голуб, з нею,
З безталанною своєю,
Од зіроньки до зіроньки
Сидять собі у вдівоньки,
Сидять собі розмовляють,
Пречистої дожидають.
Дождали ся...

З Чигирину

По всій славній Україні
Зарєвли великі дзвони,
Щоб сїдлали хлопці конї,
Щоб мечі-шаблі гострили
Та збірались на весілля,
На веселе погуляння,
На криваве залицяння...

У неділеньку та ранесенько
Сурми-труби виїгравали;
В похід у дорогу славні компанійці
До схід сонечка рушали.
Випровожала вдова свого сина,
Ту єдиную дитину, —
Випровожала сестра свого брата
А сірому сиротина...
Випровожала, коня напувала
До зірниці із криниці,
Виносила збрую-шаблю золотую
І рушницю-гаківницю.

Випровожала три поля, три милї,
Прощала ся при долині,
Дарувала ниту шовками хустину,
Щоб згадував на чужині.

Ой хустино-хустиночко,
Мережана шита!
Тільки й слави козацької —
Сіделечко вкрити.

Вернула ся, журила ся,
На шлях битий дивила ся,
Квітчала ся, прибіралась, —
Що день Божий сподівалась,
А в неділеньку ходила
Виглядати на могилу.

Минає літо, минає й друге
А на трейте линуть
Преславні компанійці
В свою Україну.
Іде військо, іде й друге,
А за трейтим з тиха...
Не диви ся безталанна!
Везуть тобі лихо;
Везуть труну мальовану,
Китайкою криту, —
А за нею з старшиною
Іде, в чорній свиті,

сти і декотрі посла німецько-поступові. Загалом зібрано 48 підписів.

Внесення пос. Функого домагаєся, щоби палата поставила в стан обжаловання міністрів Баденього, Гляйспаха, Глянца, Білінського і Ледебура за порушення своїх обов'язків виданням зв'язних розпоряджень язових. Артикул 19 основних законів говорить, що рівноуправлене язове може бути перепроведжене тільки в дорожній законодавчій, а не через самовільне, одностороннє розпорядження кількох міністрів. Надто закидає ся, що розпорядження ті не були оголошені в вістнику законів державних, і тим не можуть мати сили обов'язуючої, а міністри, що підписали, порушили конституцію.

Крім того пос. Шенерер інтерпелював в справі імміграції жидів до Австрії. Пос. Яросевич в справі незаконного поступованя жандармерії підчас виборів в Борщеві, пос. Левицький в справі ад'юнкта судового в Перемишлі д-ра Геннера і поставлено ще деякі інші інтерпеляції.

До комісії адресової вибрано з Русинів: Барвіньського, до комісії господарчої: Гробельського і Танякевича.

Слідуюче засідання назначено на вівторок 4. мая.

Новинки.

— До адресової комісії, зложеної з 48 членів, увійшов і пос. Барвіньський. З Поляків вибрані: Яворський, Пініньський, Пентак, Дідушицький, Мадейський і Рутевський. Пос. Барвіньський вийшов з вибору на пропозицію «Союза славянського».

— Вилізло шило з мішка. На засіданню палати посольської в п'ятницю (30 цвітня) зажадали соціальні демократи, щоби над внесенням на замкнене дискусії в справі їх наглого внесення що до розв'язання організації робітників залізничних заряджено поіменне голосування. Внесення се на іменне голосування поперли окрім 14 соціалістів (не виключаючи пос. Окуневського і Ярославича) також і «поступовці німецькі», хоч разом не зібрали 50 голосів. Аліяне сей поступовців з соціалістами свідчили наглядно о тім, як близько станули до соціалістів їх покровителі — жиди-ліберали. Пос. Танякевич голосував вперше з більшістю палати. Здається, зрозумів вже що йому не вільно солідаризувати ся з антисемітичним інтернаціоналом, ворожим в дальшім поли інтересам і руского народа.

— Процес березовицький скінчив ся 2 мая вечером в Тернополі. Засуджено Семка Гладуна на 4 місяці, Скворонського, Андруха Гладуна, Михайла Підгайного, Ілька Підгайного і Миколу Житинського на 2 місяці, Івана Житинського, Івана Отинця, Романенка, Мушата і Гринька Отинця на 6 тижнів, Кобильника, Дмитра Підгайного і Дябла на місяць арешту. Прочих увільнено.

— «Свято першого мая» обходили передвчера по раз семий львівські соціалісти. Власті зарядили великі средства осторожности в обаві перед сподіваними робітничими розрухами, розставляючи по всіх усядах військо під оружієм.

О 10 годині рано заповнили тисячі робітників ратушеве подвір'я, де їх проводили промовляти за загальним голосуванням і 8-годинним днем праці. По полудні відбула ся громадна прогулянка до ліса. Мимо великого страху, всеюди панував спокій і взірцевий порядок.

— Др. Василь Шмігельський, син міщанина з Снятина, буде дня 29 с. м. в Парижі при нагоді получения диплому на доктора медицини в тамошнім університеті, боронити тези: «Хороби в краях горячих».

— Сезон повиборчих процесів в Перемишлі розпочав ся вже сего тижня. Між иньшими відбула ся вчора розправа против увязненого ще 19-го лютого с. р. Василя Яремія з Мужилевич повіту яворівського, обжалованого о злочин з §. 81 зак. кари. за опір жандармови, коли той хотів его увязнити. Яремія, засудив трибунал вчора на три місяці в'язниці.

— Повиборчий процес в Золочеві відбув ся дня 28 цвітня против Ант. Яцишиного, Павла Бойка, Михайла Бойка і Гринька Короля обжалованих державною прокуратурою о злочин публичного насильства з §. 99 зак. кари, мнимо сповненого на особі вийта Андруха Новосада в Желехові. Обжалованих боронили адвокати радник Рожанковский і др. Люка. Розправа виказала, що цілю аренитованя обжалованих було стероризоване виборців в користь кандидатури Барвіньського. Обжалованих увільнено.

— Президентом львівської палати адвокатів на місце пок. Ів. Чайковського вибрано Едм. Роїнського, а першим віцепрезидентом Володис. Горещкого. Другим віцепрезидентом вибраний Тад. Скалковський.

— Дрогобицька рада повітова уконституувала ся дня 29 цвітня. Маршалком вибрано гр. Стан. Тарновського з Снятинки, а віцемаршалком посла до сойму краєвого Леонарда Висневського. До виділу увійшли пп.: Граб, Фаєрштайн, Пос. Шаєр, посол Охримович, адвокат др. Кмицикевич і др. Герцль.

— Антисемітський розрух — як пишуть до польських дневників — вибух онотди в селі Солоні, положений 10 кілометрів від Львова за Стрийською рогачкою. Товпа селян напала на корітму, в котрій, як се скрізь в Галичині водить ся, шинкує жид, і ограбила єї, повибивавши при тім всі вікна, та поломивши меблі. Атак не тривав довго, але був дуже завзятий. Тріскотня ломаних річей і брязк вибиваних вікон мішав ся з криком нападаючих. Жид з родиною спас ся утечею.

— В справі відкинення словенського подання магістратом в Триєсті адміністраційний трибунал у Відні узнав, що то відкинення було противне законові, бо словенська мова в триєстиньскім окрузі є мовою уживаною тамошнім населенням. В вельми цікавих мотивах, які зовсім дословно можна би повторити й нашим польським магістратам на споконвічній рускій землі, зазначено, що мовою населення кожного краю належить уважати тую мову, котра по свідомству історії уже від віків була в данім краю в уживанню.

— Самоубийства В четвер минувшого тижня знайшли в лісі за личаківською рогачкою чоловіка, бродячого в крові. Підтяв собі горло і ударом ножа прошив собі жолудок. Візвана естация ратункова пізнала в пім Клеменса Шехтера інкасента мійської газівні, і відвезла напівнепритомного в наслідок впливу крові до шпиталю. — В Крешовицях липив себе життя син

повномічника дїбр гр. Потодких Юлія Зіглера, молодий ученик VІІІ. кл. гімназіальної.

— До Давидова на день 1-го мая зареєстровано одну компанію войска і скріплено жандармерію; крім того мав приїхати комісар львівського староства п. Пшибиславський, щоби в данім случаю успокоювати товпи. Средства осторожности заряджено по тій причині, що доходили слухи, будьто би різні агітатори мали намір урядити в день «робітничого свята» маніфестацію над гробом убитого в часі розрухів хлопа з Давидова.

— Подана нами вість про видалення Петра Хмельовського з Росії оказала ся хибною. Знаменитий писатель заплатив лише дрібну кару грошеву за неповідомлене власті о зібранню в приватнім домі Хмельовський редагує в Варшаві місячник Ateneum.

— Обкрадено костел в селі Малехові під Львовом. Злодій забрав в ночі з великого вівтаря кілька шнурів коралів, що становили т. зв. вота.

— 3 дирекції руско-народного театру «Рускої Бесіди» у Львові пишуть нам, що театр під управою І. Поліщука і М. Ольшанського розпочав дня 26-го цвітня цикл представлень в Дрогобичі, де тішить ся взглядним новодженням. Від 1-го, с. м. реператуар театру такий: в суботу «Барон циганський»; 4-го, вівторок, комедія Гр. Цеглиньського «Торговля жемчугами»; 5-го, в середу, Ів. Франка «Майстер Чернук»; і в додатку «Перше повмирало...»; 6-го, в четвер «Хата за селом»; 8-го, в суботу «Сватанє на Гончаріці»; 9-го, в неділю «Мужичка»; 11-го вівторок, «Нахмарило»; 12-го, в середу, «Пташник з Тиролю»; 13-го, в четвер, «Нещасне коханє»; 15-го, в суботу і 16-го, в неділю, «Штигар».

— Їзда залізницею і то Ш. клясою має бути знаменитим средством лічничим для ревматичних. Англійський лікар Кур, на основі довгих дослідів, прийшов до переконання, що хто лише терпить на ревматизм чує велику пільгу по кількох денній їзді залізницею; чим сильніше було трясене вагону, тим хорій має ся ліпше. Опираючись на тім спостереженню, зладив Кур движиме крісло, на котрім як здоровий чоловік посидить кілька минут, може дістати хороби морської, але чоловік ревматичний встає з него з чималою пільгою і з знаменитим апетитом

Іменованя перенесеня і конкурси.

— Іменованя. Дирекція почт і телеграфів іменувала окінчених учеників середних шкіл з іспитом зрілості: Ант. Найсера, Володис. Гадовського, Кар. Цамру, Пос. Шавдровського, Франц. Лукасевича, Евст. Волинського, Мар. Горницького, Стан. Фрайндельсберга, Мих. Кобильяньського, Кар. Старака, Ад. Краха, Володис. Єкля, Кар. Грабовича, Жигм. Терликовского, Володис. Кшиєя, Ант. Дзенцоловського, Авр. Кременера, Здисл. Ставинського, Жигм. Мальхацка, Ізид. Іржиковского, Мих. Цвикловського, Ігн. Грудня, Франц. Мончку, Пос. Ржонцу, Петра Крижановського, Лейбу Зальца, Ерн. Крживовського, Мар. Пшиборовського, Юл. Гавдека, Яросл. Сингалевича і Жигм. Ключковського почтовими практикантами.

Наука, штука, література.

Правда, письмо ілюстроване для руского народу, ч. 16 з 30 цвітня, містить: «Микола Костомарів», споминак з життя (з портретом). — «Коліє а нині. Суспільні картини Страстні на основі св. Письма». — «Монастир василіянський св. Івана Предтечи в Красноцупі». — «Соціалісти на селі» (дальше). — «Війна грецько-турецка». — «Чародійні способи хлібороба». — «Убогий Кіндрат».

О садівництві, огородництві і молочарстві. Написав др. Йосиф Олесків. Коштом і заходом Товариства «Просвіта». У Львові, 1897. З фундації Стефана Дубравського 3-а преміювана книжочка. — Стор. 50 малої вісімки, ціна 12 кр. — Є се 205-та книжочка Товариства «Просвіта», а за р. 1897 6-та.

Українське свято у Петербурзі. Сороклітний ювілей українського письменника Данила Лукича Мордовця. Переказав Цезар Білоло. У Львові, 1897. Коштом Редакції «Зорі». З друкарні Наук. Товариства ім. Шевченка. — Стор. 38 вісімки, з портретом Д. Мордовця. (Передрук з «Зорі».)

З Чернигова звіщають нас, що цензура дозволила друкувати книжку: «Пошестна хвороба, чума на людях; як розпізнати її і як від неї боронити ся. Написав Грицько Коваленко», а знов заборонила друкувати книжку: «Календар «Світ» на р. 1898. Зложив Грицько Коваленко».

Телеграма.

Австрійська депутация квотова відступила від основи обчислення квоти на підставі численности популяцій. Переговори ведуть ся дальше в Пешті.

Сам полковник компанійський,
Характерник з Січі.
За ним ідуть есаули,
Та плачуть ідучи,
Несуть пани есаули
Козацьку зброю:
Литий панцир порубаний,
Шаблю золотую,
Три рушниці — гаківниці
І три самопали, —
А на збруї козацька
Кров позасихала,
Ведуть коня вороного, —
Розбиті копита,
А на йому сіделечко,
Хустиною вкрито.⁹⁾

Добр. Ол. Колесса замітив про сей стихотвір, що він має той самий сюжет, що поперед розбирача поезія під тим самим заголовком. Між ними заходить лише та різниця, що в сій говорить ся не про чумака, що виїхав в дорогу а про козака сироту, що вибрав ся на війну... Головний помисл до сей поезії, пише дальше Ол. Колесса містить ся в сій людській поезії:

«Ой мала вдова сина-сокола,
Вигодувала, в військо оддала...

Довго не вертає син з походу. Мати виглядає его:

Вийшла в гору, всі повки ідуть,
А мого сина коника ведуть
Питала мати всеї старшини,
Чи не бачили її сина сокола?
«Чи не то твій син, що сїм повків збив,
За восьмим повком голову схилив?»
Зазуля літала над ним куючи,
А коники ригали його везучи,
Колеса скрипіли під ним котуючись,
Служеньки плакали за ним ідучи...»
З тими замітками д. Колесси годі не згодитись. Хибною лише вважаю дальшу замітку д. К., в котрій каже: «Розумієсь, що сюжет взятий з народної пісні, се немов кістяк, котрий прибрав Шевченко в живе, прегарне тіло власного помислу».¹⁰⁾

Добр. Ол. Колесса не доглянув мабуть того, що вже раніше сказав про генезу сеї «хустиноківської» ученій, проф. Дашкевич. Він вказав іменно, що ся «Хустина» Тарасова визвана читанням повістки Чайковського п. з. «Swatanie Zarożca».¹¹⁾ а я буду старатись виказати вірність сего погляду.

Далі буде.

⁹⁾ Зоря з р. 1892. ч. 15. стр. 296—7.

¹¹⁾ Дашкевич: «Отзывъ о сочиненіи Петрова: „Очерки исторіи украинской литературы XIX. столѣтія“ СПб. 1888. стр. 224.

ПРАВДА

ІЛЮСТРОВАНЕ ПИСЬМО ДЛЯ РУСКОГО НАРОДУ

під редакцією

Антоня Березинського

виходить у Львові тижнево кожної п'ятниці.

Буде подавати поезії, повісті, життєписи з портретами, поучаючі статті з історії, письменства, господарства, промислу, вісти про читальні, вісти політичні і суспільні. Крім того буде містити часті забавну.

Передплата: В Австрії річно 4 р.
" піврічно 2 р.
" чвертьрічно 1 р.
За границею річно 8 рубл.
" піврічно 4 рубл.

Редакція, адміністрація і експедиція
Львів, ул. св. Миколая 13.

Вже появилася з друку

РУСКА КУХАРКА

або

Школа варення по руски

містить 41 знаменитих зуп.

Всі печені, які тільки можливі: Волові, баранячі, вепрові і т. д.

Байцоване шинок, роблене знаменитих кишок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пиззи і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустою і т. п.

Роблене вкусного набілу і т. п.

Все в рускій мові.

Ціна 70 кр.

По надісланню переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народова Ст. Манецкого і Спілка, Львів. Готель Жоржа.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

вирост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл.

посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах.

12—12

УЧИТЕЛЬ

орган руского товариства педагогічн. двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Адміністрація

„РУСЛАНА“

глядає анонсера.

Зголошувати ся в Адміністрації (ул. Коперника ч. 9, II. поверх) між го-
диною 12-ою а 1-ою в полудне.

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих

у Львові, Ринок ч. 25.,

(I. поверх)

приймає всілякі замовлення і виготовляє їх з гу-
стом і елеганцією після найсвіжіjších журналів.

33—?

АГЕНЦІЯ ЧАСОПИСИЙ

А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель) 46—?

приймає передплату на всі часописи у всяких
языках і доставляє їх до дому без всякої доплати.

ГАЛИЦЬКИЙ

КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧОК

і опроцентовує їх по

21—?

4¹/₂% на рік.

„ДНІСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок ч. 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Ем. Кард. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияті всіх трех Епархій, обезпечає будинки, худобу, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых огневиых за можливо найнижшою оплатою.

Школи ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі а договори заключені з першими Товариствами контрасекраційними подають „Дністрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністеръ“ після всіх можливих комбінацій в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші услівя і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ“ стоваришенє зареєстрованє з обмеженою поруккою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опроцентования по 5%. Гарантія цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за поруккою двох членів. З позичок відтїгає ся десята часть на удїл.

Зголошенє о удїлені аґенції в місцевостях де „Дністеръ“ не є заступлений, приймають ся.
(24—?)

Руска справа

в роках 1891—1894

НАПИСАВ Н. В.

Ціна 50 кр. в. а.

3 пересилкою 55 кр.

Дістати можна в книгарни Тов. ім Шевченка, або в Ставропигійській.